

Tossene L1967:6664 och L1959:516, Sotenäs kommun, Västra Götalands län

Avgränsande arkeologisk förundersökning av boplatssområden från stenålder och metalltid

Annika Östlund

Kulturlandskapet rapporter 2022:7

**Tossene L1967:6664 och L1959:516,
Sotenäs kommun, Västra Götalands län**

Avgränsande arkeologisk förundersökning av
boplatssområden från stenålder och metalltid

Annika Östlund

Administrativa uppgifter

Fastighet: Ulegrän 1:1 respektive Tossene 1:6, Tossene socken, Sotenäs kommun, Västra Götalands län

Länsstyrelsebeslut datum /dnr: 2022-01-20/431-54775-2021

Uppdragsnummer (Fornsök): 202200088

Uppdragsgivare: Vattenfall Eldistribution AB

Fältarbetsperiod: 2020-05-02 - 2020-05-03

Projektnummer: 22063

Projektansvarig: Annika Östlund

Fältansvarig: Linda Wigert

För personalens meriter hänvisas till Kulturlandskapets hemsida.

Underkonsulter: Röds Traktorgrävning AB. Frank Leverin, Sveriges Metallsökarförening.

Förundersökningsområdets storlek: Cirka 2300 m²

Belägenhet i SWEREF 99 TM: L1967:6664: Norr 6485854 m, Öst 292334 m. L1959:516: Norr 6483893 m, Öst 289118 m.

Höjd över havet: L1967:6664 cirka 60-65 meter. L1959:516 cirka 40 meter.

Digitalt dokumentationsmaterial: Inmätningar (ssf), fotografier (jpg), beskrivningar och fotolista (ods och odt).

Digitalt dokumentationsmaterial förvaltas av Kulturlandskapet.

Fynd: Har omhändertagits. Antal fyndposter: 1 (fyndnr 16 / L1959:516). Fynd förvaras hos Kulturlandskapet fram till fyndfördelning.

Fynd som gjordes vid L1959:516 vid AU 2013 omhändertogs ej.

Provmaterial: 14C-prover från L1967:6664 och L1959:516 förvaras hos Kulturlandskapet

Tossene L1967:6664 och L1959:516, Sotenäs kommun, Västra Götalands län

Avgränsande arkeologisk förundersökning av boplatsområden från stenålder och metalltid

Kulturlandskapet rapporterar 2022:7

© Kulturlandskapet 2022

Författare: Annika Östlund

Foton: Där fotograf ej anges är bilder tagna av fältpersonalen.

Omslagsbild framsida: Annika vid schakt 13 vid L1959:516. I bakgrunden dumphögen på impedimentet, och längre bort bebyggelsen kring Tossene. Foto mot sydväst.

Bild baksida: Schakt 7, L1967:6664. Annika pratar med maskinisten Mathias, Frank Leverin metalldetekterar i schakt-massorna. Foto mot väster.

Orienteringskarta: Framställd av Kulturlandskapet med data från MapMaker samt Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Topografisk grundkarta samt plankarta: Tillhandahållen av uppdragsgivaren.

Övriga kartor och situationsplaner: Framställda av Kulturlandskapet med data från Lantmäteriet.

Upphovsrätt: Om inget annat anges enligt Creative Commons licens CC BY.

Redigering och layout: Andreas Hansen, Omland Form och Fotografi

Sökord: Bohuslän, avslag, keramik, stenålder, bronsålder, järnålder

Kulturlandskapet

Ekelidsvägen 5

457 40 FJÄLLBACKA

www.kulturland.se

kontakt@kulturland.se

Innehåll

Sammanfattning	5
-----------------------	---

1 Inledning

Syfte	7
Förundersökningsområdet	7
Tidigare undersökningar	7
Metod	7
Förmedling	7

2 Undersökningsresultat L1967:6664, Ulegrän 1:1

Schakt	8
Anläggningar	8
Fynd	8
Analysresultat	10

3 Undersökningsresultat L1959:516, Tossene 1:6

Schakt	13
Anläggningar	13
Fynd	13
Analysresultat	16
Skadeanmälan	16

4 Tolkning och vidare åtgärder

Tolkning	18
Kunskapspotential	18
Pedagogisk potential	18
Utvärdering av undersökningsplanen	18
Förslag på vidare åtgärder	18
Lagstiftning	18

Källor	21
---------------	----

Bilagor

1 - Schakt L1967:6664 (Ulegrän 1:1)	25
2 - Schakt L1959:516 (Tossene 1:6)	26
3 - Anläggningar	27
4 - Fyndlista L1967:6664 (Ulegrän 1:1)	28
5 - Fyndlista L1959:516 (Tossene 1:6)	29

Tossene L1967:6664 och L1959:516, Sotenäs kommun, Västra Götalands län

Avgränsande arkeologisk förundersökning av boplatssområden från stenålder och metalltid

Sammanfattning

Vattenfall planerar arbeten med luftledning i Tossene socken, Sotenäs kommun. Två fornlämningar i form av boplatser, L1967:6664 och L1959:516, kommer att beröras. Länsstyrelsen har därför gett Kulturlandskapet i uppdrag att utföra arkeologiska förundersökningar i avgränsande syfte vid dessa lämningar. Syftet med förundersökningarna är att avgränsa fornlämningarna gentemot det planerade arbetsföretaget.

L1967:6664 (Ulegrän 1:1)

Totalt togs sju schakt upp, med en sammanlagd yta om 46 m². Förundersökningsområdet genomsöks av en bäckravin i NV-SO riktning. I området NO om bäcken togs tre schakt upp. Här påträffades endast tre flintor, ett i vardera schakt.

SV om bäckravinen togs fyra schakt upp. Fynd framkom i samtliga dessa schakt. Totalt påträffades här 1 kvartsitavslag samt 24 flintor. De senare utgjordes av 2 avslag med retusch, samt avslag, övrigt slagen flinta och splitter. I schakt 6 framkom en anläggning i form av en hårdbotten.

Inget som framkommit motsäger den tidigare gjorda tolkningen, att boplatserna är från stenålder. Boplatserna bedöms vara begränsade till sydvästra sidan om bäckravinen.

Kulturlandskapet föreslår att arbetsföretaget vid L1967:6664 justeras så att det inte påverkar lämningen. Om så inte är möjligt krävs ytter-

ligare antikvariska insatser. I det här fallet bör en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning vara lämpligt.

L1959:516 (Tossene 1:6)

Totalt togs 12 schakt upp med en sammanlagd yta om 102 m². I åtta av schakten framkom fynd. Totalt noterades 68 flintor. Av dessa var dock merparten mer eller mindre hårt svallade, och många var också vitpatinerade. Endast 15 flintor är osvallade. Bland dessa finns en plattformskärna typ F, samt avslag och övrigt slagen flinta. Ingen av flintorna har några attribut som kan ge en säker datering. I schakt 9 framkom också 1 skärva förhistorisk keramik. I schakt 12 framkom en anläggning som bedöms som botten av en hård.

Keramikerna och de osvallade flintorna bedöms kunna härstamma från en metallålders användningsfas. De svallade flintorna – i den mån de är slagna – bör vara omdeponerade från någon närbelägen högre position i landskapet.

Kulturlandskapet föreslår att arbetsföretaget vid L1959:516 justeras så att det inte påverkar lämningen. Om så inte är möjligt bör en arkeologisk förundersökning genomföras.

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Kulturmiljölagen (KML) och genom miljöbalkens (MB) generella hänsynsregler, där stor vikt läggs vid hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljöer. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till länsstyrelsen.

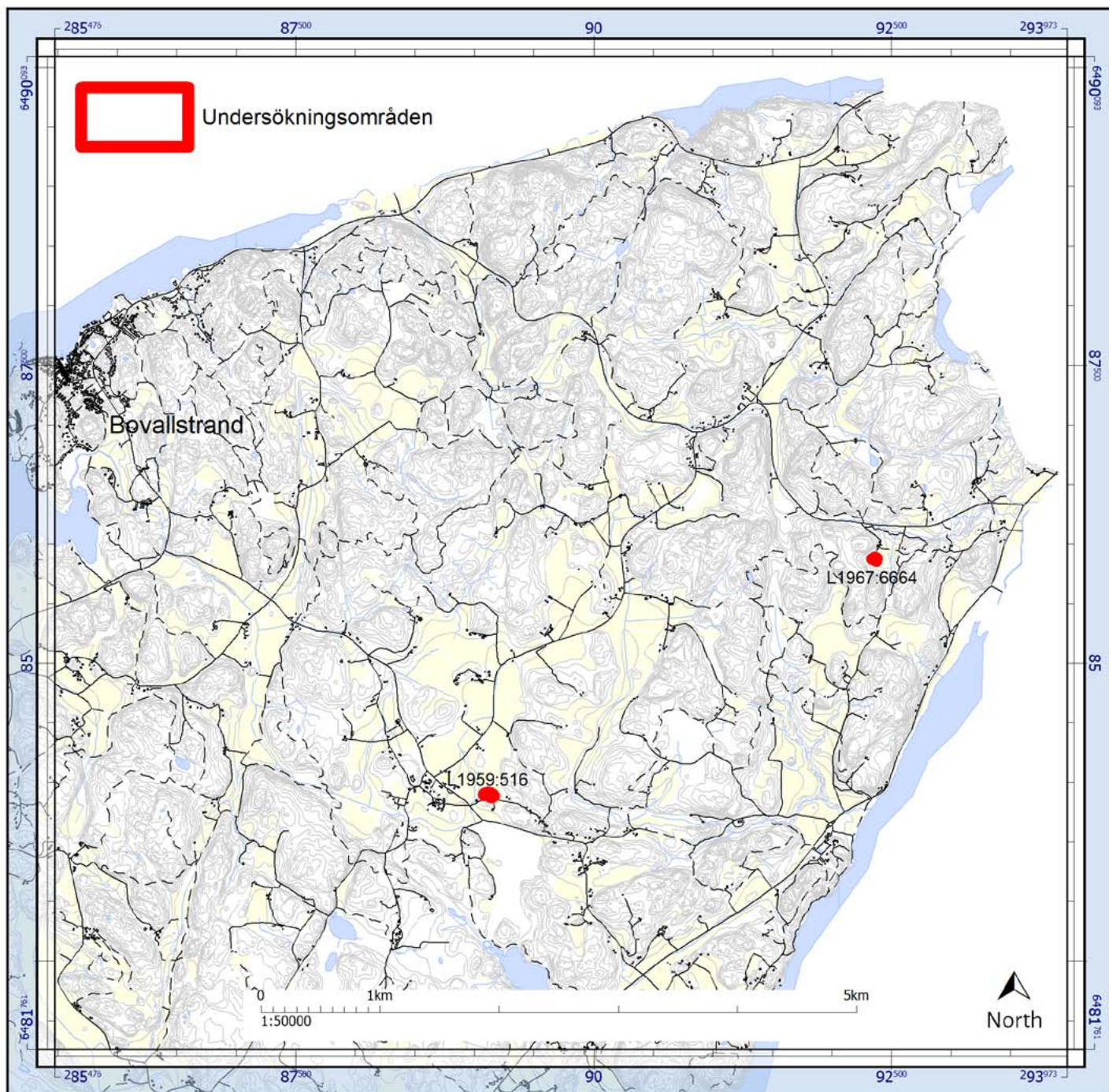

Illustration 1. Kartan visar de båda förundersökningsområdena i Sotenäs kommun. © Lantmäteriet.

1 Inledning

Syfte

Vattenfall planerar arbeten med luftledning i Tossene socken, Sotenäs kommun. Två fornlämningar i form av boplatser, L1967:6664 och L1959:516, kommer att beröras, *illustration 1*. Länsstyrelsen har därför gett Kulturlandskapet i uppdrag att utföra arkeologiska förundersökningar i avgränsande syfte vid dessa lämningar. Syftet med förundersökningarna är att avgränsa fornlämningarna gentemot det planerade arbetsföretaget.

Vid L1967:6664 ska två nya luftledningsstolpar inklusive stag till dessa uppföras på norra sidan av lämningen. Enligt Ulf Larsson, Vattenfall, ska den befintliga stolpen söder om bäcken tas bort och ersättas med två stolpar norr om bäcken. Söder om bäcken ska stag placeras, två till vardera stolpe. Dessa ska grävas ner 3 meter djupt, i 2 meter breda hål (ut från bäckravinen sett).¹

Vid L1959:516 ska luftledningen markförläggas förbi lämningens norra sida.

Förundersökningsområdet

Den avgränsande förundersökningen berör två boplatser:

I nordost finns L1967:6664 (inom Ulegrän 1:1). Inom området har gjorts fynd av två skrapor, en kärna, fyra spån samt ett tjugotal avslag, allt av flinta.² Fynden och höjden över havet – cirka 60–65 meter – indikerar stenålder.

I sydväst finns L1959:516 (inom Tossene 1:6) vilken framkom vid utredning 2013.³ Boplatsten är belägen cirka 40 meter över havet, och daterad till metalltid genom fynd och ¹⁴C-datering.

Tidigare undersökningar

Boplatsten L1959:516 framkom vid en arkeologisk utredning 2013. På platsen påträffades då två stolphål, en härd samt tre flintavslag. Ett av flintavslagen var avspaltat från en rundkärna och tillslagningen bedömdes typisk för metalltid. Ett av avslagen var av finkornig flinta av hög

kvalitet och bedömdes komma från ett tidigt stadium av en flathuggningsprocess, typisk för bronsålder. Det tredje avslaget bedömdes även det som tidstypiskt för bronsålder. Kol från en härd daterades till 2327 ± 40 BP, vilket motsvarar förromersk järnålder.⁴

Vid L1967:6664 har inga tidigare undersökningar utförts.

Metod

Den avgränsande förundersökningen utfördes genom schaktning med maskin. Schakt togs upp med dubbel skopbredd.

Metalldetektering utfördes vid L1959:516, på grund av närheten till L1967:6587, en fyndplats för guldfynd. Även vid L1967:6664 användes metalldetektor men mer översiktligt. Metalldetektering utfördes av Frank Leverin.

Schakt och anläggningar mättes in med RTK-GPS samt beskrevs och fotograferades. Lagerföljden i schakt dokumenterades och framkomna anläggningar dokumenterades i plan.

Fynd bedömdes och beskrevs i fält, och kvarlämnades i respektive grävenhet. Ett antal fynd togs in för att kunna bedömas bättre. Flertalet av dessa har kasserats efter bedömning. Endast keramikskärvan (fyndnr 16 / L1959:516) tillvaratas och fyndfördelas. Fynd av flinta har sorterats med stöd av *Sorteringsschema för flinta*.⁵

Vid utredningen där L1959:516 (Tossene 1:6) identifierades, baserades avgränsningen på två schakt med anläggningar samt ett schakt med tre fynd av slagen flinta. Som grund för avgränsning vid nu aktuell avgränsande förundersökning beslutades därför om ett minimum av tre osvallade och otvedtydigt slagna flintor för att anse att boplatsten var för handen.

Fältarbetet utfördes i början av maj i strålende sol, av Linda Wigert och Annika Östlund. Fyndsortering har utförts av Linda Wigert.

Förmedling

Inga särskilda förmedlingsinsatser har utförts. Rapporten är tillgänglig för nedladdning i Fornsök, samt på kooperativets hemsida.

¹ Muntligen Ulf Larsson 2022-05-02

² Kulturmiljöregistret

³ Grahn-Danielson & Thorsberg 2013

⁴ Grahn-Danielson & Thorsberg 2013

⁵ Andersson m fl 1978

2 Undersökningsresultat

L1967:6664, Ulegrän 1:1

Denna boplats påträffades vid inventering 1990, och är belägen i svagt sluttande jordbruksmark mellan berg, *illustration 2*. Boplatsen bedöms vara från stenålder, baserat på tidigare gjorda fynd samt höjd över havet (cirka 60-65 meter).

Schakt

Totalt togs sju schakt upp, med en sammanlagd yta om 46 m², *illustration 3*. Lagerföljden utgjordes av siltig matjord, med en undergrund av silt eller lerig silt, *illustration 4*. Undergrunden var mycket kompakt vilket gjorde den svårundersökt. Schakten togs upp på en nivå över havet på runt 57-58 meter, det vill säga i fornlämningens lägre del.

Förundersökningsområdet genomskars av en bäckravin i NV-SO riktning. I området nordost om bäcken togs tre schakt upp (schakt 1-3). Här påträffades endast tre flintor, ett i vardera schakt.

Sydväst om bäckravinen var förundersökningsområdet snävt, men fyra schakt (schakt 4-7) togs upp längs med det staket som skiljde åkermarken från bäckravinen, *illustration 5*. Fynd av flinta framkom i samtliga dessa schakt. Fynden kom i matjorden, hela vägen inklusive i övergången mot undergrunden.

Utförligare schaktbeskrivningar finns i *Bilaga 1*.

Anläggningar

I schakt 6 framkom en anläggning, anläggning 1, *illustration 6*. Den var oregelbunden men rundad i formen och cirka 0,8x0,6 meter stor. Fyllningen i ytan utgjordes av sotig siltig lera med kolbitar och enstaka skärviga stenar. Det rör sig sannolikt om botten av en härd. Anläggningen undersöktes inte, men ett kolprov insamlades från ytan.

Utförligare anläggningsbeskrivningar finns i *Bilaga 3*.

Fynd

Totalt påträffades söder om bäckravinen 1 kvart-

Illustration 2. Vy över den södra delen av boplatsen L1967:6664. Annika mäter in schakt 6 där anläggning 1 kom. Grävmaskinisten väntar på att lägga igen. Den befintliga ledningsstolpen står på samma sida bäckravinen som fornlämningen. Foto mot norr.

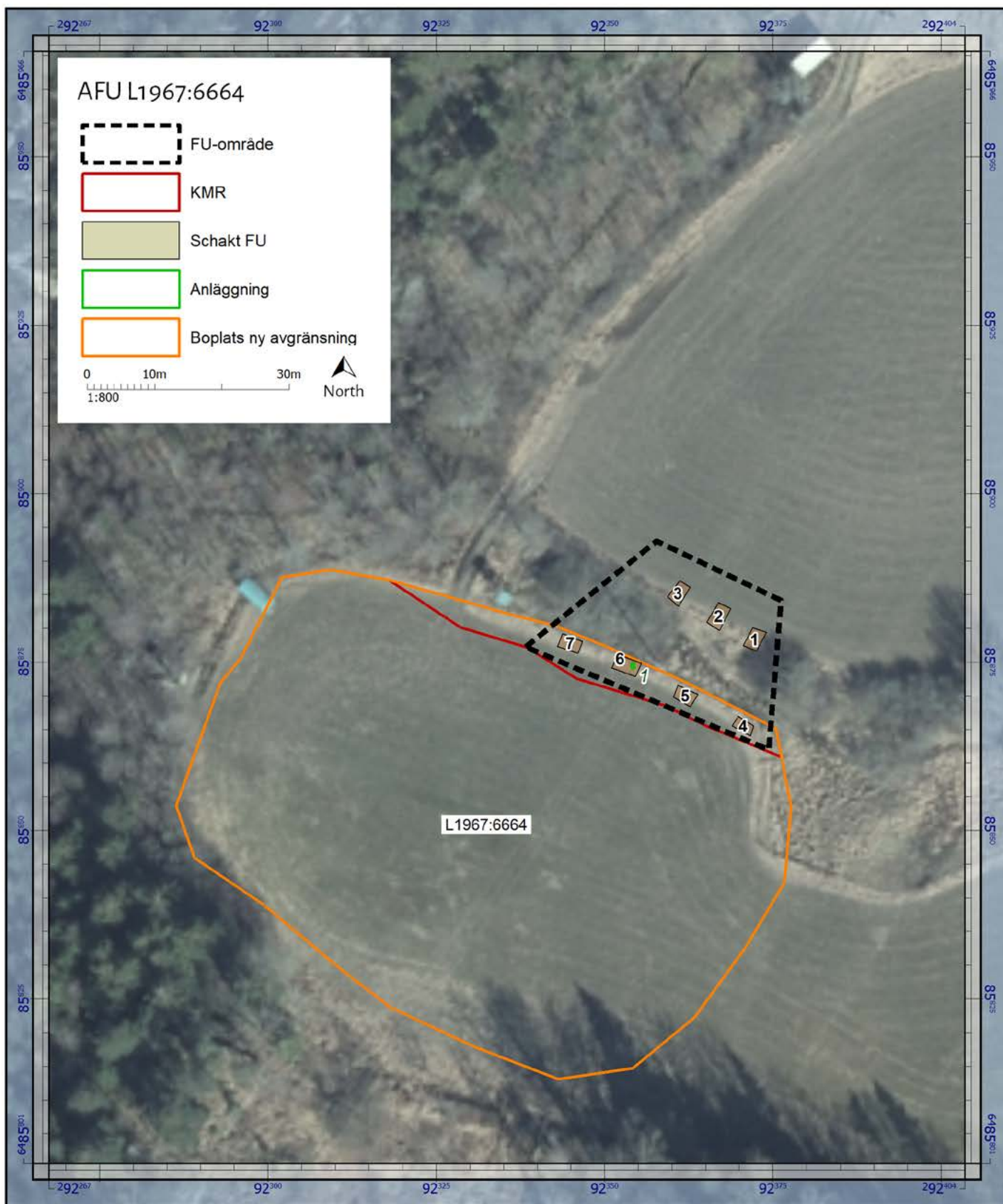

Illustration 3. Kartan visar resultaten från den avgränsande förundersökningen vid L1967:6664. © Lantmäteriet.

Illustration 4. Profil i schakt 1 med en för platsen typisk lagerföljd av siltig matjord ovan silt eller lerig silt. Foto mot väster.

Illustration 5. Schakt 4-7 på den södra sidan om bäckravinen togs upp alldeles intill staketet. Metalldetektoristen Frank Leverin söker igenom schaktmassor. Annika arbetar vid schakt 7 längst bort. Foto mot väster.

sitavslag samt 24 flintor. De senare utgjordes av 2 avslag med retusch, 17 avslag, 3 övrigt slagen flinta samt 2 splitter. Av dessa var fem svallade och fyra vitpatinerade.

De tre flintor som påträffades norr om bäckravinen bedöms inte ingå i fornlämningen.

Förundersökningsområdet metalldetekterades, inga förhistoriska fynd påträffades.

Fynden från schakt 1-3 kvarlämnades i respektive schakt. Fynden från schakt 4-7 togs in

för bedömning. Samtliga har kasserats efter denna bedömning. Samtliga fynd framgår av fyndlistan i *Bilaga 4*.

Analysresultat

Inga naturvetenskapliga analyser har utförts inom ramen för denna förundersökning. Det finns ett kolprov från anläggning 1, detta förvaras hos Kulturlandskapet tills vidare.

Illustration 6. Anläggning 1 i schakt 6. Maskinist Mathias väntar. Foto mot väster.

Illustration 7. Bilden är tagen vid utredningen 2013, och visar schakt 25 där ett stolphål framkom. Platsen för schakt 25 (samt schakt 1 och 27) är nu övertäckt av dumpmassor. Foto mot sydost.

Illustration 8. Bilden är tagen vid utredningen 2013, och även denna visar schakt 25. Foto mot söder.

3 Undersökningsresultat

L1959:516, Tossene 1:6

Denna boplats påträffades vid en utredning 2013, och är belägen på en nivå om cirka 40 meter över havet, på och kring ett lågt impediment i flack jordbruksmark, *illustration 7 och 8*. Tre anläggningar i form av två stolphål och en grop framkom vid utredningen, av vilka gropen daterades till 2327 ± 40 BP, eller förromersk järnålder. I ett schakt påträffades tre bitar slagen flinta: "Ett avslag avspaltat från en rundkärna med tillslagning typisk för metalltid; Ett avslag av glasig flinta av hög kvalitet som kommer från en tidig del i processen av flathuggning av ett större föremål som en spjutspets eller en skära; En bit slagen flinta som är ett typiskt avfall från metalltid. Om flintorna är samtida bör de dateras till mitten av bronsåldern."⁶

Såväl fynd som anläggningar påträffades inom en del av boplatsen som nu är övertäckt av dumpmassor (se nedan).

Schakt

Totalt togs 12 schakt (schakt 8-19) upp, med en sammanlagd yta om 102 m², *illustration 10*. Fynd framkom i alla schakt utom schakt 8, men flinta som var osvallad och opatinerad framkom endast i sju schakt. Lagerföljden utgjordes av siltig eller lerig matjord, med en undergrund av i huvudsak lera, *illustration 9*. Undergrunden var mycket kompakt vilket gjorde den svårundersökt. Även matjorden var styv och svårundersökt. Schakten togs upp på en nivå över havet på runt 36-37 meter.

Utförligare schaktbeskrivningar finns i *Bilaga 2*.

Anläggningar

I schakt 12 framkom en anläggning, anläggning 2, *illustration 11*. Den var oregelbunden till formen, cirka 1,4x1,2 meter stor, och begränsades av schaktkanterna i söder och väster. Fyllningen i ytan utgjordes av mörkgrå lera med inslag av små kolbitar. Det rör sig sannolikt om botten av en sönderplöjd hård. Anläggningen undersöktes inte, men ett kolprov insamlades från ytan.

⁶ Grahn-Danielsson & Thorsberg 2013

Illustration 9. Profil i schakt 9 med en för platsen typisk lagerföljd av siltig eller lerig matjord ovan lera. Foto mot norr.

Utförligare anläggningsbeskrivningar finns i *Bilaga 3*.

Fynd

Totalt noterades 68 flintor. Av dessa var dock merparten mer eller mindre hårt svallade, och många var också vitpatinerade. Endast 15 flintor var osvallade. Bland dessa finns en plattformskärna typ F (schakt 9), samt avslag och övrigt slagen flinta. Osvallad och opatinerad flinta framkom förutom i schakt 9 även i schakt 12, 16 och 17 (3 st vardera), schakt 13 och 14 (1 st vardera), samt schakt 15 (2 st). I schakt 9 framkom förutom kärnan också ett avslag. Ingen av flintorna har några attribut som kan ge en säker datering.

I schakt 9 framkom också 1 skärva keramik. Den är inte möjlig att datera, men inget motsäger att den är från brons- eller järnålder.

Förundersökningsområdet metalldetekterades, inga förhistoriska fynd påträffades.

En del fynd kvarlämnades i respektive schakt,

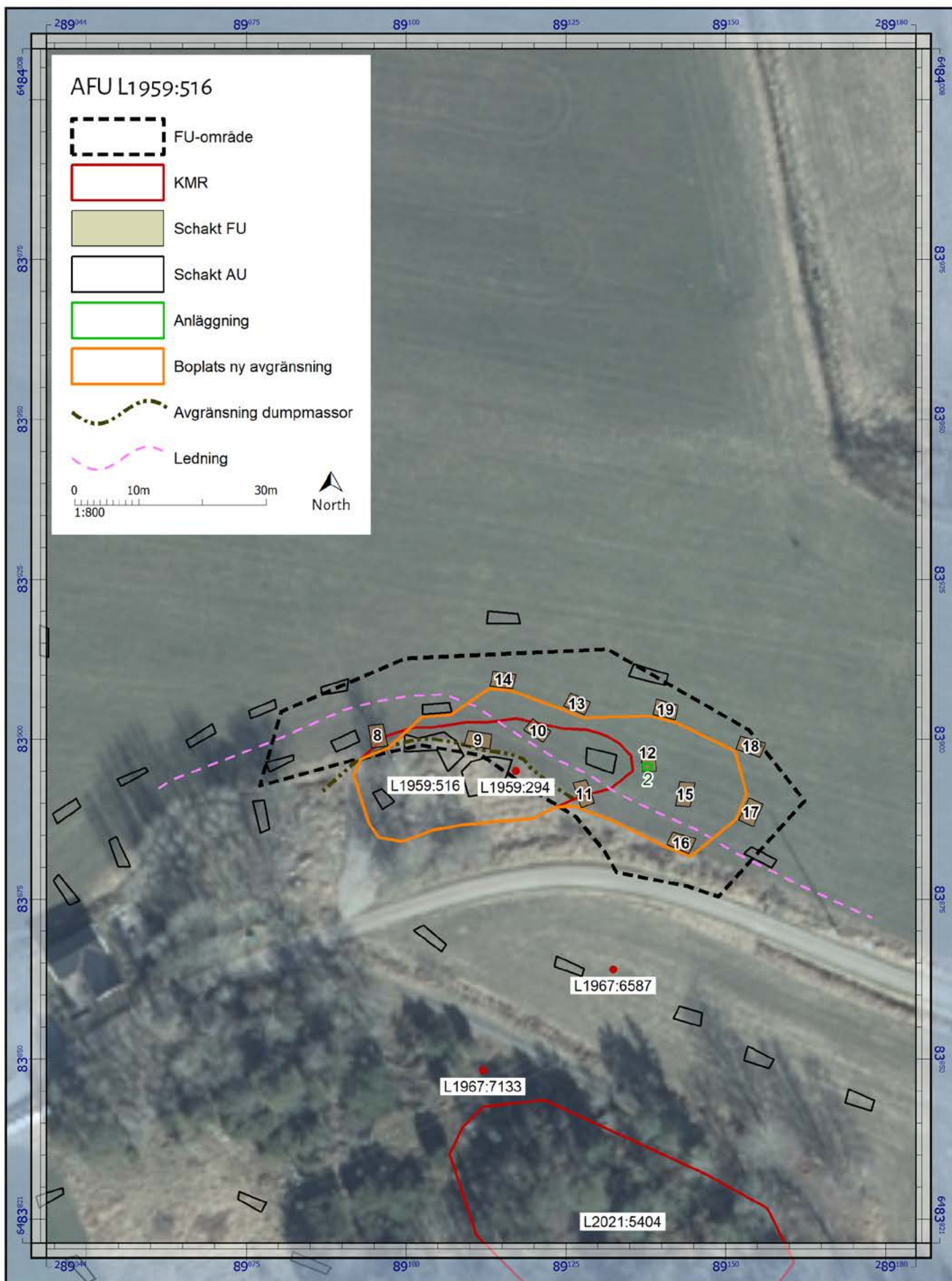

Illustration 10. Kartan visar resultaten från den avgränsande förundersökningen vid L1959:516. © Lantmäteriet.

Illustration 11. Anläggning 2 i schakt 12. Foto mot norr.

Illustration 12. Östra delen av dumpmassorna som täcker delar av L1959:516. Foto mot söder.

medan ett antal togs in för vidare bedömning. Samtliga fynd av flinta har kasserats efter denna bedömning. Endast keramikskärvan, fynd nr 16, har tillvaratagits. Samtliga fynd framgår av fyndlistan i *Bilaga 5*.

Analysresultat

Inga naturvetenskapliga analyser har utförts inom ramen för denna förundersökning. Det finns ett kolprov från anläggning 2, detta förvaras hos Kulturlandskapet tills vidare.

Skadeanmälan

Boplatsen L1959:516 registrerades ursprungligen på ett lågt impediment i åkermark, med delvis uppstickande hällar. På samma impediment finns även L1959:294, en hållristning bestående av en skålgrop. Efter utredningen 2013 har dumpmassor deponerats på impedimentet; dessa täcker den yta där fynd och anläggningar framkom vid utredningen, samt hållristningen, *illustration 12 och 13*. Jämför med *illustration 7 och 8*.

Illustration 13. Västra delen av dumpmassorna som täcker delar av L1959:516. Fotot visar ungefär samma utsnitt av terrängen som illustration 8. Metalldetektorist Frank Leverin till höger. Foto mot söder.

4 Tolkning och vidare åtgärder

Tolkning

Boplatssområde L1967:6664, Ulegrän 1:1

Inget som framkommit motsäger den tidigare gjorda tolkningen, att boplatssens är från stenålder. Fyndspredning och anläggningen har legat till grund för boplatssens nya avgränsning gentemot bäckravinen. Boplatssens bedöms vara begränsad till sydvästra sidan om bäckravinen, *illustration 3*.

Boplatssområde L1959:516, Tossene 1:6

Keramiken och de osvålade flintorna bedöms kunna härstamma från en metalltida användningsfas. Fyndspredning och anläggning har legat till grund för boplatssens nya avgränsning, *illustration 9*. Troligtvis har aktiviteterna varit knutna till impedimentet i första hand, men denna bild kan vara påverkad av mer sentida jordbruksaktiviteter.

Läget i anslutning till det flacka impedimentet och den leriga undergrunden bör utesluta en stenåldersfas. De svålade flintorna – i den mån de är slagna – bedöms vara omdeponerade från någon närbelägen högre position i landskapet. Söder om förundersökningsområdet och vägen finns ett något högre bergigt parti; sannolikt finns boplatsläget här, och flintorna kan ha omdeponerats under den transgressionsfas som på Sotenäset omfattar höjder på 40-50 meter över havet kring 9000-7000 BP, eller cirka 8000-6000 f Kr.⁷

Kunskapspotential

Boplatssområde L1967:6664, Ulegrän 1:1

Då boplatssens varit utsatt för plöjning bör eventuella härdar vara skadade. Det berörda området finns dock i boplatssens lägst liggande parti, varför det kan förekomma relativt oskadade anläggningar här. Om den framkomna anläggning 1 är från stenålder, eller representerar senare faser, är inte möjligt att säga då den inte daterats.

Boplatssområde L1959:516, Tossene 1:6

De delar av boplatssens som är belägen i åkermark förefaller vara svårt skadade av jordbruksaktiviteter. I det fall den del av boplatssens som nu är täckt av dumpmassor inte har blivit skadad i och med övertäckandet, bör större chans till ny kunskap finnas här.

Pedagogisk potential

Boplatssområde L1967:6664, Ulegrän 1:1

Boplatssens bedöms ha pedagogiska värden, då den ligger i ett mycket fint topografiskt läge, skyddat av bergen runt omkring och precis bredvid en bäck.

Boplatssområde L1959:516, Tossene 1:6

Denna boplatssens bedöms inte ha några större pedagogiska värden, främst beroende på att den är övertäckt av dumpmassor. I annat fall – och i den mån skålgropen kan studeras – skulle platsen kunna ha vissa pedagogiska värden.

Utvärdering av undersökningsplanen

När arbetet skulle inledas vid L1959:516, visade det sig att marktillträdet inte var löst, varför arbetet istället flyttades till L1967:6664. Problemen löstes under dagen, och arbetet kunde återupptas vid L1959:516 dagen efter. I övrigt utfördes arbetet enligt plan.

Förslag på vidare åtgärder

Kulturlandskapet föreslår att arbetsföretaget vid L1967:6664 (Ulegrän 1:1) justeras så att det inte påverkar lämningen. Om så inte är möjligt krävs ytterligare antikvariska insatser. I det här fallet bör en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning vara lämpligt.

Kulturlandskapet föreslår vidare att arbetsföretaget vid L1959:516 (Tossene 1:6) justeras så att det inte påverkar lämningen. Om så inte är möjligt bör en arkeologisk förundersökning genomföras.

Lagstiftning

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Kulturmiljölagen (KML) och genom miljöbalkens (MB) generella hänsynsregler, där stor vikt läggs

⁷Miller & Robertsson 1988

vid hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljöer. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till länsstyrelsen.

För fornlämningar gäller att de förutom själva lämningen även omges av ett så kallat fornlämningsområde. Fornlämningsområdet utgörs av ett så stort område på marken (eller sjöbotten) som behövs för att bevara fornlämningen och ge den tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Fornlämningsområdets

storlek avgörs av länsstyrelsen från fall till fall.

KML syftar till att skydda och vårda kulturmiljöer. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön (KML kap 1).

Stengärdesgårdar i anslutning till jordbruksmark åtnjuter biotopskydd enligt Miljöbalken 7 kap. 11 §. Detta innebär att de inte får täckas över eller tas bort. Ansökan om dispens från biotopskyddet skickas till länsstyrelsen.

Källor

Litteratur

Andersson, Stina; Rex Svensson, Karin; Wigforss, Johan	1978	"Sorteringsschema för flinta." <i>Fyndrapporter 1978</i> . Rapporter över Göteborgs Arkeologiska Musei undersökningar.
Grahn-Danielson, Benjamin & Thorsberg, Kalle	2013	<i>Ny station och kabeldragning i Tossene, Sotenäs kommun. Arkeologisk utredning</i> . Kulturhistoriska rapporter 166. Rio Kulturkooperativ.
Miller, Urve & Robertsson, Ann-Marie	1988	Late Weichselian and Holocene Environmental changes in Bohuslän, Southwestern Sweden. I: <i>Geographia Polonica</i> 55, 103-111.

Digitala källor

Kulturmiljöregistret	Fornsök, https://app.raa.se/open/fornsok/
----------------------	--

Muntliga källor

Ulf Larsson, Vattenfall	22-05-02	På plats vid L1967:6664, Ulegrän 1:1
-------------------------	----------	--------------------------------------

Bilagor

1. Schakt L1967:6664 (Ulegrän 1:1)
2. Schakt L1959:516 (Tossene 1:6)
3. Anläggningar
4. Fyndlista L1967:6664 (Ulegrän 1:1)
5. Fyndlista L1959:516 (Tossene 1:6)

Bilaga 1 Schakt – L1967:6664 (Ulegrän 1:1)

Schakt nr	Lämning nr	Längd (m)	Bredd (m)	Minsta dj (m)	Största dj (m)	Jordart	Lagerbeskrivning	Anl	Fynd	Prov	Möh	Kommentar
1	L1967:6664	3,5	2	0,3	0,5	Silt	0-0,15 humös, siltig matjord, 0,15-0,5 silt, därunder lera	-	Ja	-	57	Fynd av 1 övrig flinta i matjorden (bedömd som slagen) samt en större bit strandflinta i undergrunden.
2	L1967:6664	3,5	2	0,25	0,4	Silt	0-0,15 humös, siltig matjord, därunder silt.	-	Ja	-	57,5	Fynd av 1 flintavslag i övergången mellan matjord och undergrund.
3	L1967:6664	3,5	2	0,2	0,3	Silt	0-0,15 humös, siltig matjord, därunder silt.	-	Ja	-	58	Fynd av 1 flintavslag samt 1 stor klump strandflinta i matjorden.
4	L1967:6664	3,5	2	0,2	0,3	Silt	0-0,15 humös, siltig matjord, därunder silt.	-	Ja	-	56,5	Fynd av flinta.
5	L1967:6664	3,5	2	0,2	0,3	Silt	0-0,15 humös, siltig matjord, därunder silt.	-	Ja	-	57	Fynd av 1 svallad övrig flinta.
6	L1967:6664	3,5	2	0,2	0,3	Silt	0-0,15 humös, siltig matjord, 0,15-0,25 silt, därunder lera.	Ja	Ja	Ja	58	Fynd av flinta. Schaktning avbröts då anläggning påträffades (anl1).
7	L1967:6664	3,5	2	0,2	0,3	Silt	0-0,2 humös, siltig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	58,5	Fynd av flinta.

Bilaga 2 Schakt – L1959:516 (Tossene 1:6)

Schakt nr	Lämningnr	Längd (m)	Bredd (m)	Minsta dj (m)	Största dj (m)	Jordart	Lagerbeskrivning	Anl	Fynd	Prov	Möh	Kommentar
8	L1959:516	3,5	2	0,15	0,3	Silt	0-0,2 humös, siltig matjord, därunder berg och fickor med grus, sten samt lätt sandig siltig lera.	-	-	-	37,5	-
9	L1959:516	3,5	2	0,2	0,25	Lera	0-0,2 humös lerig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	37	Fynd av flinta och keramik i ploglagret.
10	L1959:516	3,5	2	0,2	0,25	Siltig lera	0-0,2 humös, siltig, lerig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	37	Fynd av 1 avslag, 2 övriga flintor (bedömda som slagna). Samtliga lätt svallade och påträffade i ploglager.
11	L1959:516	3,5	2	0,15	0,3	Lerig silt	0-0,2 siltig, lerig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	37	Fynd av 1 övrig flinta (bedömt slagen), svallad.
12	L1959:516	3,5	2	0,25	0,3	Silt	0-0,2 siltig lerig matjord, därunder siltig lera.	Ja	Ja	Ja	36,5	Fynd av flinta. Schaktning avbröts då anläggning påträffades (anl 2).
13	L1959:516	3,5	2	0,2	0,3	Silt	0-0,25 siltig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	37	Fynd av 1 avslag grovkornig flinta, 4 övriga flintor (potentiellt slagna men hårt svallade).
14	L1959:516	3,5	2	0,25	0,3	Silt	0-0,25 siltig lerig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	37	Fynd av 2 avslag, 3 övriga flintor (bedömt slagna). Alla svallade.
15	L1959:516	3,5	2	0,15	0,3	Silt	0-0,25 siltig lerig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	36,5	Fynd av flinta. Två stora avslag av finkornig flinta i den leriga undergrunden.
16	L1959:516	3,5	4	0,3	0,3	Silt	0-0,25 siltig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	36,5	Fynd av 7 flintavslag varav 5 svallade, 2 övriga flintor (bedömt slagna), svallade.
17	L1959:516	3,5	2	0,3	0,35	Silt	0-0,25 lerig siltig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	36	Mörka fläckar liknande anl. 2. En snittades m maskin, befanns vara 5-10 cm dj. Inget kol. Bedömda som naturliga, ev beroende på fukt (lägre liggande parti). Fynd av 11 avslag (8 svallade), 1 övrig flinta (svallad).
18	L1959:516	3,5	2	0,4	0,4	Silt	0-0,4 lerig siltig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	36	Fynd av 4 avslag och 3 övrig flinta, alla svallade.
19	L1959:516	3,5	2	0,3	0,45	Silt	0-0,25 siltig matjord, därunder lera.	-	Ja	-	36,5	Likadana mörka fläckar som i schakt 17, bedöms som naturliga pga inget kol. Fynd av 1 avslag och 3 övrig flinta, alla hårt svallade.

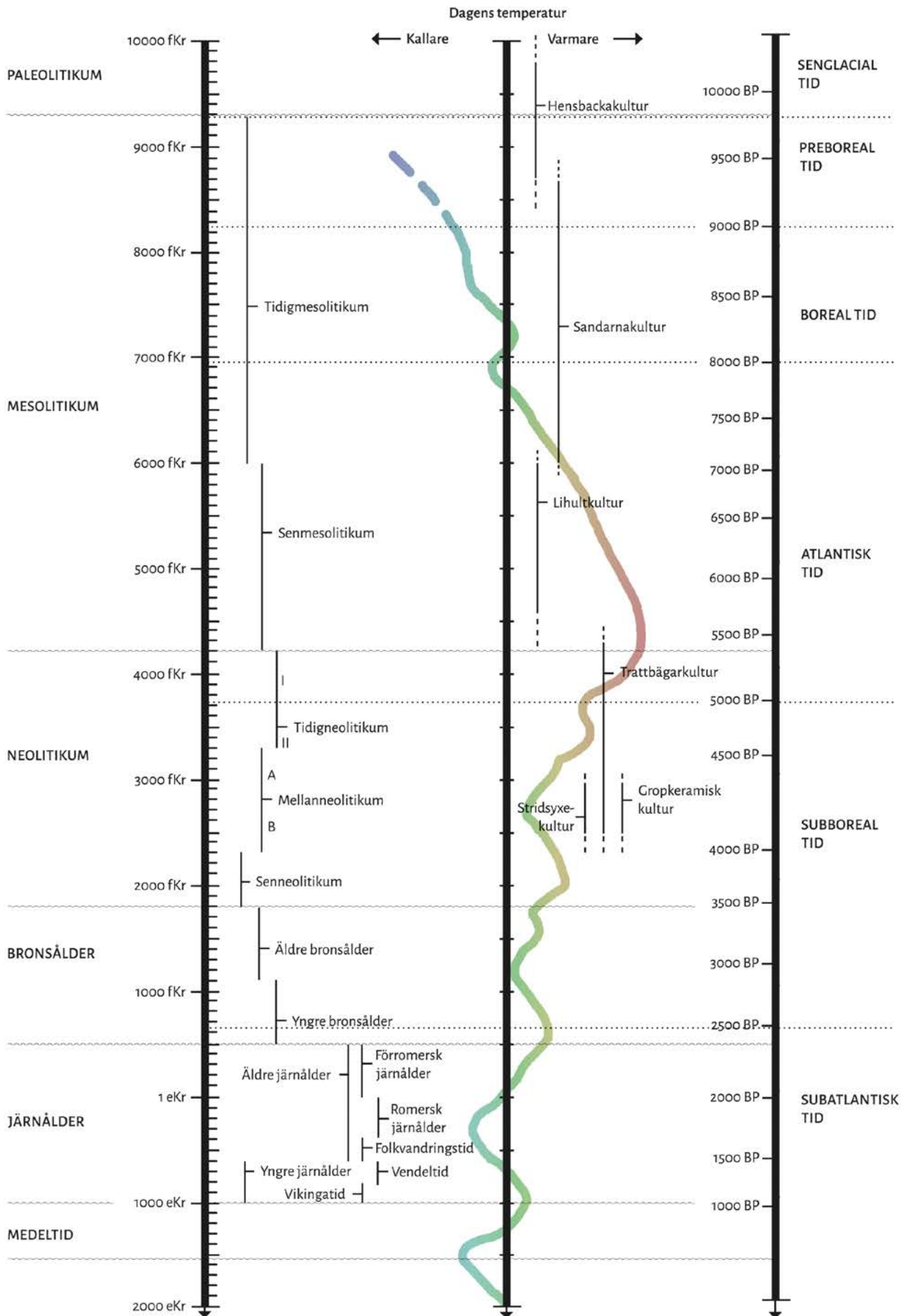
Bilaga 3 Anläggningar

Anl nr	Hemvist	Typ	Djup u my (m)	Beskrivning	Undersöknings-status
1	L1967:6664 Schakt 6	Eldanläggning	0,3	Oregelbunden, men tämligen rund, ca 0,8x0,6 m stor. Mörkfärgad yta, två större samt ngr mindre stenar. Fyllning av sotig kolig siltig lera. Trol botten av hård. Kolprov insamlat från ytan (prov 1).	Ej undersökt
2	L1959:516 Schakt 12	Eldanläggning	0,3	Oregelbunden, 1,4x1,2 m stor. Begränsas av schaktkant i S och V. Mörkfärgad yta. Två stenar synl i ytan, en ev eldpåverkad. Fyllning av mörkgrå lera med inslag av kol. Öht flammig färg. Ev urlakad, ev mörkfärgning under nu bortplöjd anl. Kolprov insamlat från ytan (prov 2).	Ej undersökt

Fyndlista L1967:6664. Ulegrän 1:1, Tossene socken, Soterås kommun, Västra Götalands län. Projekt nr 22063, AFU.

Fynd nr	Material	Sakord	Undertyp	Hemvist	Lager	Antal	Vikt (g)	Kommentar	Fyndstatus	Svallad (ja/nej)	Patinerad (ja/nej)
1	Flinta	Övrig flinta		Schakt 1	Matjord	1	-		Ej tillvaratagen	0	0
2	Flinta	Avslag		Schakt 2	Matjord	1	-		Ej tillvaratagen	0	0
3	Flinta	Avslag		Schakt 4	Matjord	6	-	TVå av finkornig flinta	Ej tillvaratagen	3	0
4	Flinta	Övrig flinta		Schakt 4	Matjord	1	-		Ej tillvaratagen	1	0
5	Flinta	Splitter		Schakt 4	Matjord	2	-		Ej tillvaratagen	0	1
6	Flinta	Avslag med retusch		Schakt 5	Matjord	1	-		Ej tillvaratagen	0	0
7	Flinta	Avslag		Schakt 5	Matjord	3	-	Ett av finkornig flinta	Ej tillvaratagen	0	0
8	Flinta	Övrig flinta		Schakt 5	Matjord	1	-	Vitpatinerat	Ej tillvaratagen	1	1
9	Flinta	Avslag		Schakt 6	Matjord	4	-		Ej tillvaratagen	0	2
10	Flinta	Övrig flinta		Schakt 6	Matjord	1	-		Ej tillvaratagen	0	1
11	Flinta	Avslag med retusch		Schakt 7	Matjord	1	-		Ej tillvaratagen	0	0
12	Flinta	Avslag		Schakt 7	Matjord	4	-		Ej tillvaratagen	0	0
13	Kvartsit	Avslag		Schakt 7	Matjord	1	-		Ej tillvaratagen	0	-
37	Flinta	Avslag		Schakt 3	Matjord	1	-		Ej tillvaratagen	0	1
						28				5	6

Fyndlista L1959:516. Tossene 1:6, Tossene socken, Sotenäs kommun, Västra Götalands län. Projekt nr 22063, AFU.											
Fynd nr	Material	Sakord	Undertyp	Hemvist	Lager	Antal	Vikt (g)	Kommentar	Fyndstatus	Svallad (ja/nej)	Patinerad (ja/nej)
14	Flinta	Plattformsjärna	F	Schakt 9	Matjord	1	-	Av finkornig flinta.	Ej tillvaratagen	0	0
15	Flinta	Avslag		Schakt 9	Matjord	2	-		Ej tillvaratagen	1	1
16	Keramik	Skärva		Schakt 9	Matjord	1	-	Delvis rundnött. Såväl in- som utsida kvar. 8 mm tj. Röd utsida, svart insida. Relativt fin magring, ev naturlig sand.	Tillvaratagen	-	-
17	Flinta	Avslag		Schakt 10	Matjord	1	-	Lätt svallad.	Ej tillvaratagen	1	-
18	Flinta	Övrig flinta		Schakt 10	Matjord	2	-	Lätt svallade.	Ej tillvaratagen	2	-
19	Flinta	Övrig flinta		Schakt 11	Matjord	1	-	Svallad.	Ej tillvaratagen	1	-
20	Flinta	Avslag		Schakt 12	Matjord	4	-	Ett av finkornig flinta. En både svallad och patinerad.	Ej tillvaratagen	1	1
21	Flinta	Övrig flinta		Schakt 12	Matjord	2	-	Hårt svallade.	Ej tillvaratagen	2	2
22	Flinta	Avslag		Schakt 13	Matjord	1	-	Mycket grovkornig flinta.	Ej tillvaratagen	0	-
23	Flinta	Övrig flinta		Schakt 13	Matjord	4	-	Hårt svallade.	Ej tillvaratagen	4	-
24	Flinta	Avslag		Schakt 14	Matjord	2	-	En hårt svallad.	Ej tillvaratagen	1	2
25	Flinta	Övrig flinta		Schakt 14	Matjord	3	-	Hårt svallade.	Ej tillvaratagen	3	0
26	Flinta	Avslag		Schakt 15	Matjord / lera	6	-	Två hårt svallade. Två stora avslag av finkornig flinta i den leriga undergrunden.	Ej tillvaratagen	5	5
27	Flinta	Övrig flinta		Schakt 15	Matjord	6	-	Hårt svallade. En med två potentiella avspaltningsårr.	Ej tillvaratagen	6	6
28	Flinta	Splitter		Schakt 15	Matjord	1	-		Ej tillvaratagen	0	-
29	Flinta	Avslag		Schakt 16	Matjord	7	-	Fyra hårt svallade.	Ej tillvaratagen	5	5
30	Flinta	Övrig flinta		Schakt 16	Matjord	2	-		Ej tillvaratagen	1	2
31	Flinta	Avslag		Schakt 17	Matjord	11	-	Hårt svallade.	Ej tillvaratagen	8	9
32	Flinta	Övrig flinta		Schakt 17	Matjord	1	-		Ej tillvaratagen	1	-
33	Flinta	Avslag		Schakt 18	Matjord	4	-		Ej tillvaratagen	4	3
34	Flinta	Övrig flinta		Schakt 18	Matjord	3	-		Ej tillvaratagen	3	2
35	Flinta	Avslag		Schakt 19	Matjord	1	-	Hårt svallat.	Ej tillvaratagen	1	-
36	Flinta	Övrig flinta		Schakt 19	Matjord	3	-	En hårt svallad.	Ej tillvaratagen	3	2
						69				53	40

Sammanställd av: Swedberg & Östlund. Källor: Andersson & Ragnesten (red) 2005, Nielsen 1993, Svedhage 1996, Welinder, Pedersen, Widgren (red) 1998 samt OxCal

**Tossene L1967:6664 och L1959:516, Sotenäs kommun,
Västra Götalands län
Avgränsande arkeologisk förundersökning av boplatso-
mråden från stenålder och metalltid**

Kulturlandskapet har utfört avgränsande förundersökningar av två boplatser, den ena från metalltid och den andra från stenålder. Fynden var sparsamma och utgörs av avslag av flinta samt, vid den metaltida boplatzen L1959:516, av en skärva keramik. På vardera boplatserna framkom också skadade härdar.

www.kulturland.se